

Skolens ældste bog

Bogen

Fasciculus temporum omnes antiquorum cronicas complectens

Omeliae beati Gregorii papae et Origines presbyteri super evangelis quae servantur in ecclesiis incipient speculum Matheum. Sub anno domini millesimo quadringentesimo Quinto in die Sabbato post conceptionis gloriosae virginis marie

Skolens ældste bog er i virkeligheden **to bøger, samlet i et og samme bind.**

Den første – *Fasciculus temporum* – er en **verdenshistorisk krønike** fra tidernes morgen, d.v.s. fra Jordens skabelse ved **Adams** fødsel i det Herrens år **5109 f.Kr.**. Her mangler vi et præcist årstal for trykningen. Men iflg. indholdet er det sidst behandlede årstal **1490**.

Den anden bog – *Omeliae beati...* – kan vi derimod uden problemer datere til trykkeåret **1475**. Her er der igen tale om to adskilte dele: Den ene består af en **prædikensamling** af den store pave **Gregor**, der levede fra ca. **540** til **604 e.Kr.** Den anden er ligeledes en række prædikener eller "over evangelieteksterne iflg. apostlen **Matthæus**. Forfatteren er her en af de såkaldte "kirkefædre", den græske teolog og filosof **Origines**, der levede i Alexandria ca. **185 - 254 e.Kr.**

Med andre ord: Skolens ældste bog daterer sig til året **1475**, **kun godt 20 år efter fremstillingen af den første trykte bog overhovedet: Johann Gutenberg's bibel fra 1453.** Denne enestående bog er således en af skolens kostbareste klenodier og opbevares derfor bag lås og slå i et pengeskab på skolen.

Forfatteren

Da titelbladet til *Fasciculus temporum* mangler i skolens eksemplar, er vi ikke i stand til umiddelbart at fastslå, hvem forfatteren er. Men ved opslag på nettet ses, at værket er skrevet af den tyske karteusermunk **Werner Rolewinck**, der døde i Köln i året **1502**. **Rolewinck** var forfatter til op mod 50 historiske værker, og hans *Fasciculus temporum* (der egentlig betyder "et bundt af tid") udkom i talrige udgaver fra **1474** frem til **1726**.

Pave **Gregor den Store** spillede en afgørende rolle for den katolske kirkes etablering og mission i folkevandringstiden i den tidlige middelalder. Han skrev adskillige meget læste **kommentarer til mange af de bibelske skrifter**. Derimod er det ikke ham, der har givet navn til den såkaldte "gregorianske kirkemusik".

Berømtest er dog nok **Origines**, der helt tilbage i oldkirken fik afgørende betydning for **den katolske treenhedslære**. Iflg. **Origines** eksisterer et menneskes sjæl til evig tid, men er dog ved syndefaldet (= den fysiske fødsel) blevet bundet til jorden. Helliggørelse af sjælen er dog mulig gennem menneskets personlige dyd her på jorden. Selv lod **Origines** sig kastrere, foranlediget af en ordret tolkning af Matthæus-evangeliet 19, 12!

Baggrunden

For at forstå bogens baggrund og betydning – både dens ene og anden del – må det først og fremmest huskes, at kirken og **den kristne lære havde altafgørende betydning** i den periode, de to værker stammer fra: Middelalderen.

Folk spørger tit, hvad i alverden sådan en gammel sag kan bruges til på et moderne gymnasium, hvor det er IT, kompetenceudvikling og den slags, der står øverst på dagsordenen?

Tja, først og fremmest er bogen nu engang **skolens ejendom** og har været det i hvert fald tilbage til **1803**.

Der næst repræsenterer den et unikum, der fortæller ikke så lidt om den **præsteuddannelse**, der foregik i Haderslev i hvert fald tilbage til året **1465**, godt 100 år før skolens oprettelse.

Men vigtigst af alt er måske den kendsgerning, at hele den livs- og verdensopfattelse, som værkerne repræsenterer, stadigvæk i dag udgør **fundamentet for meget af det, vi tænker og gør**: Har mennesket en udødelig sjæl? Hvad er den rigtige måde at leve sit liv på? Hvor er vores eksistens, set i et evighedsperspektiv? Hvad forstår vi ved "tidernes begyndelse"? Den slags er ikke nogen ringe sag at beskæftige sig med i en tid, hvor vi tilsyneladende flimrer omkring i en verden i konstant forandring.

Hvortil naturligvis kommer, at det jo ikke er enhver beskåret at stå med en fysisk gentand i hånden, der har ikke mindre end 543 år på bagen! Alene af den grund kan vi godt være en lille smule stolte af, at Haderslev Katedralskoles eksemplar **flere gange har været udstillet** på større offentlige udstillinger, senest ved reformationsjubilæet i **2017**.